

Covid-19 enfeksiyonu sonrası zatürre gelişme riski yüksek

thi - Uzmanlar öneriyor: Covid-19 döneminde zatürre aşısı olunmalı

Zatürre, ülkemizde en çok öldüren 10 hastalık içinde ilk 3 sırayı alıyor. 12 Kasım Dünya Zatürre Günü vesilesiyle Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi ve Türk Toraks Derneği Solunum sistemi enfeksiyonları Çalışma Grubu Üyesi Prof. Dr. Oğuz Kılınç zatürre hastalığı hakkında önemli bilgiler paylaşmanın yanı sıra Covid-19 döneminde zatürre aşısı olmanın önemine de değindi.

Özellikle 65 yaş üzerinde bağışıklık düşüyor. Yaşlanma nedeniyle de zatürreye yatkınlık artıyor. Dolayısıyla zatürre hem yaşlılarda hem kronik hastalıklarda en çok öldüren hastalıkların başında geliyor.

Kronik hastalıklar zatürreye zemin hazırlıyor

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Oğuz Kılınç: "Akciğerin süngersi kısmında olan mikrobik iltihaba pnömoni yani zatürre diyoruz. Akciğerlerimizde alveol dediğimiz hava keseciklerimiz var, mikropların oraya ulaşması nedeniyle içlerinde iltihaplı

sıvı birikiyor. Aslında hepimiz akciğerlerimize mikrop kaçıırıyoruz ama savunma hücrelerimiz, bağışıklık sistemimiz bu mikropların zatürre oluşturmalarına müsaade etmiyor. Ancak bağışıklığımızı baskılayan bir durum söz konusuysa, savunma hücrelerimizi yıprattıysak akciğerdeki hava keseciklerine ulaşan mikroplar orada zatürreyi oluşturmak için ortam buluyorlar. Savunma yapacak hücrelerimizi bozan şeylerin başında ise sigara geliyor. Sigara başta olmak üzere her türlü tütün ürünü savunma hücrelerini ve hava yollarımızda siliya dediğimiz tüycüklerin fonksiyonlarını bozuyorlar. Yine sıvısal bağışıklığımızı sağlayan bazı maddeler var. Bunların üretimini bozuyorlar. Bunların dışında bazı kronik hastalıklar da mekanizmaları bozabiliyor. Bu kronik hastalıklar KOAH, astım, bronşektazi, akciğer katılaşması gibi akciğer hastalıkları, bunun yanında kronik böbrek hastalıkları, kronik kalp hastalıkları, kalp yetmezliği, kalp damarlarının tıkalı olması gibi durumlar ve şeker hastalığıdır diyen **Prof. Dr. Oğuz Kılınç**: “Bağışıklık sistemini zayıflatan bazı tedaviler de var; kortizon tedavisi hap şeklinde ya da iğne şeklinde uzun süreli yapılırsa, yine kanserler nedeniyle yapılan ya da başka romatizma hastalıkları nedeniyle yapılan bağışıklığı baskılayan tedaviler var. Bu tedavilerde bağışıklığı baskılayıcı mekanizmaları bozuyorlar ve zatürrenin oluşmasını kolaylaştırıyorlar.”

KOAH’lı hastalarda zatürre riski 7-10 daha fazla

KOAH’lı hastalarda zatürre riskinin 7-10 kat fazla olduğunu biliyoruz diyen **Prof. Dr. Oğuz Kılınç**: “Bronşektazi ve astımlarda 2-3 kat fazla olduğunu biliyoruz. Bu zatürrelerin çoğu da bizim pnömokok dediğimiz bakteri tarafından oluşturuluyor. Kana karıştığında çok ölümcül seyreden bir bakteri.”

Bu hastalarda zatürre geliştiğinde solunum yetmezliği, hastadaki diğer hastalıkların durumunu da ağırlaştırabiliyor diye uyarayan **Prof. Dr. Kılınç**: “Mesela kalp yetmezliği olan bir hasta zatürre olduğunda kalp yetmezliğinin şiddeti de

artabiliyor. Yine şeker hastasıysa, hastanın şekeri kontrolden çıkıp kişiyi şeker komasına sokabiliyor. Böbrek yetmezliği varsa böbrek yetmezliğinin ağırlaşması ve diyalize kadar giden böbrek bozukluklarına sebep olabiliyor. Yani hem kişinin mevcut olan altta yatan hastalıklarının ağırlığını artırıyor hem de kendisiyle ilgili ölüme varan ciddi sıkıntılar oluşturabiliyor. Solunum yetmezliğine yol açarsa suni akciğer dediğimiz makinalara bağlanarak hastaların tedavi olmaları gerekebiliyor. 10 hastanın 3'ünü öldürecek şekilde olumsuz bir tablo ortaya çıkıyor.

Covid-19 enfeksiyonu sonrası zatürre gelişme riski yüksek

Pandemiyi oluşturan mikrobun bakteri değil virüs olduğunu hatırlatan **Prof. Dr. Oğuz Kılınç**: “ Virüs enfeksiyonları zatürre yapan mikropların daha kolay zatürre yapması için akciğeri hazır hale getiriyorlar. Mesela grip geçirmiş bir insanın bakteriyle zatürre geçirme oranı 100 kat daha fazla. O nedenle de virüs enfeksiyonları Covid-19 da dâhil olmak üzere geçirildikten sonra arkasından pnömokok dediğimiz bakteri kaynaklı zatürre gelme ihtimali yüksek. Özellikle kronik hastalıkları olanlar ve 65 yaş üstü kişiler için.”

Risk grupları zatürre aşısı olduğunda risk yarı yarıya azalıyor

Mikrobik zatürreler önlenbilir diyen **Prof. Dr. Oğuz Kılınç**: “Tamamen %100 önlenmesi mümkün değil ama önlenbilir hastalıklar olarak kabul ediyoruz. Bu mikroplara karşı yapılmış aşılar var. Bu aşılar yapıldığında yarıdan fazlasının olmasını engelleyebiliyor. Risk gruplarında yapıldığında zatürre riskini yarı yarıya azaltabiliyor. Covid-19 için olma riskini azaltacak şey şu an için maske takmak, el hijyenine dikkat etmek ve birbiriyle olan fiziksel mesafeyi uzatmak. Maalesef henüz Covid-19'dan koruyan bir aşı yok. Çalışmaları var ama toplumun yaygın olarak kullanmasını sağlayacak çalışmalar tamamlanmış değil. Önümüzdeki aylarda, yılın ilk çeyreğinde gelme ihtimali olan aşılar var.”

Pnömokok zatürresine karşı en büyük silah aşısı

Kronik hastalarda ya da 65 yaş üstünde hem grip hem zatürre aşısı olması pnömokok ve influenza zatürresinin engellenmesini sağlayan şu anda elimizdeki en güçlü silah diye vurgulayan **Prof. Dr. Oğuz Kılınç** sözlerine şöyle devam etti: "Bu aşılardan bu risk gruplarına mutlaka yapılması gerek. Zatürre aşısı devletin Aile Sağlığı Merkezleri'nde ve aşısı polikliniği olan kurumlarda 65 yaş üstündeki tüm bireylere ve 65 yaşın altında olup diyabet, kronik akciğer hastalığı, kronik kalp hastalığı, kronik böbrek yetmezliği, şeker hastalığı gibi eşlik eden hastalığı olan vatandaşlara ücretsiz yapılan yaşam boyu koruyuculuğu olan bir aşısı. Zatürre aşısını bir kez yapmak yeterli oluyor. Ama grip aşısını her yıl tekrarlamak gerekiyor. Gerekli aşılardan yapılsa hastaların yaşamını riske eden ya da hastalıkların ağırlaşmasına neden olan zatürrelerin azalacağını biliyoruz. Kronik hastalığa sahip kişiler veya sağlıklı 65 yaş üstü kişilere zatürre aşısı yapılmışsa Covid-19 geçirdiklerinde bakteriye bağlı zatürre gelişme riski azalabilir."